

УКРАЇНКА В СВІТІ

4

ГРУДЕНЬ

1983

DECEMBER

У К Р А І Н К А В С В І Т І

КВАРТАЛЬНИК СВІТОВОЇ ФЕДЕРАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ ЖІНОЧИХ ОРГАНІЗАЦІЇ

Видас: Пресова Референтура.

Редактор: Ярослава Зорич

Редакційна Колегія:

Оксана Бризгун-Соколик, Лідія Бурачинська, Марія Горбань,
Іванна Зельська, Наталія Пазуняк, Дора Рак, Олександра Сулима-Бойко

World Federation of Ukrainian
Women's Organizations

P. O. Box 261, Postal Station "M"
Toronto, Ontario, Canada, M6S 4T3

Редакція застерігає за собою право скорочувати рукописи
і виправляти мову.

Передплата: 6.00 амер., або 7.00 кан. дол. річно.

З М І С Т

**:	Європейська конференція СФУЖО	2
Марія Квітковська:	Слово Голови СФУЖО на європейській конференції	2
**:	Річні наради СФУЖО — Торонто	6
Марія Квітковська:	Звіт Голови СФУЖО	9
" "	Відкриття нарад Управи	15
" "	Привіт на святковій вечері	17
Дора Рак:	Святкова сесія СФУЖО	19
Анна Троян:	Які зміни українські жіночі організації можуть передбачати в майбутньому?	22
З діяльності складових організацій:		
**:	Організація Українських Жінок у Великій Британії ..	26
Л. Б.:	Український музей у Нью-Йорку	26
Л. Б.:	Одинадцятий баль преси	28
Л. Б.:	Надіслані видання	29
Л. Б.:	Посмертні згадки	31
Фрагменти з нарад і святкувань СФУЖО, листопад 1983. фотографії — Дори Рак		

УКРАЇНКА В СВІТІ

КВАРТАЛЬНИК

СВІТОВОЇ ФЕДЕРАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ ЖІНОЧИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Рік XX

ГРУДЕНЬ 1983

Ч. 4 (80)

З РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ

і

НОВИМ РОКОМ

вітаємо

*Український Нарід на Батьківщині,
нескорених героїв боротьби за людські і національні
права в Україні,*

*Ієрархів Українських Церков,
Проводи наших громадських надбудов,*

*Членок складових організацій
Світової Федерації*

*Українських Жіночих Організацій,
Христос Родився!*

УПРАВА СФУЖО

ЄВРОПЕЙСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ СФУЖО

1 і 2-го жовтня 1983 року відбулася Європейська Конференція СФУЖО в Бельгії, на Оселі Франкополе (тиждень пізніше, ніж було пляновано, через залізничний страйк). Господарем Конференції була організація "Об'єднання Українок Бельгії". Участь взяло (згідно зі статутом СФУЖО) 9 делегаток (з 14-ма голосами), які репрезентували 6 складових організацій в Європі (Бельгії, Франції, Великої Британії і Німеччини). Крім цього, було присутніх багато членок як гостей.

Наради проводила ділова президія, до якої ввійшли: І. Козак — голова, В. Смерека — заст. голови і Е. Бачинська та М. Куриляк — секретарки. До почесної президії ввійшли: М. Квітковська — голова СФУЖО, О. Штайнер — заст. голови СФУЖО в Європі і С. Сидор — голова ОУБ. У програмі було слово голови СФУЖО, в якому підкреслено ролю зорганізованого українського жіноцтва в українських громадах і в СФУЖО та вагу об'єднаної і гармонійної дії. Повідомлено про намічені пляни СФУЖО (підготовка до відмічення 100-річчя Українського Жіночого Руху, що припадає на 1984 рік, та репрезентація в наших зовнішніх зв'язках). Про проблеми діяльності складових організацій звітували делегатки, і розглянено можливість росту їх організацій, пожвавлення зовнішніх зв'язків у різних країнах. Підкреслено важливість об'єднаної дії в усіх ділянках праці та обов'язок українського жіноцтва бути об'єднуючим чинником у громаді.

На наступну 2-річну каденцію, згідно з ротаційною системою, іменовано нову заступницю голови СФУЖО на Європу, голову Союзу Українок Франції, М. Митрович. Висловлено подяку О. Штайнер, яка в останній каденції займала цей пост.

Велика подяка належить організаторам Конференції за таку добру підготовку й учасницям за таку гармонійну працю під час нарад.

Марія Квітковська

СЛОВО ГОЛОВИ СФУЖО НА ЄВРОПЕЙСЬКІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ СФУЖО 1983 Р.

Це моє слово до Вас під розвагу. Приїхала я до Вас, щоб сісти за один стіл як одна родина, об'єднана для великої мети, вислухати всі Ваші проблеми і всі громадські турботи, спільно над ними подумати, порадитися як їх усунути, затіснити зв'язок між складовими організаціями й екзекутивною СФУЖО, нашим виконним органом, який діє згідно з резолюціями Конгресу і постановами, які ми спільно склали.

У цьому році минає 35 років від дати, коли на Конгресі українського жіноцтва у Філядельфії створено Світову Федерацію Українських Жіночих Організацій. Це кругла річниця і вона заставляє нас до міркування, зокрема тому, що входимо у важливу річницю: 100-річчя Українського Жіночого Руху.

В історії людства є події і дати, над якими час не має сили. Більше того, з роками їх значення зростає. До таких подій належить початок Українського Жіночого Руху в 1884 році, 100-річчя якого буде відзначувати українське організоване жіноцтво в 1984 році. Ця подія залишила епохальні наслідки наступним поколінням українського жіноцтва. В підготовці до тих відмічувань, переглядаючи шлях дії українського жіноцтва в рідному краю і поза ним, ми зокрема оцінюємо створення СФУЖО в таких нелепних, тяжких післявоєнних часах нашого розсіяння. Ця подія є доказом громадської зрілості українського жіноцтва тоді і його намагання об'єднатися до спільної дії на шляху до спільної нам усім мети, для служіння українському народові й українській справі.

Погляньмо на СФУЖО сьогодні. У цій федерації добровільно об'єднані українські жіночі організації різних напрямків: загальносуспільних, релігійних та ідеологічно-політичних. Це добре, бо СФУЖО прямує до якнайширшого організаційного охоплення українських жінок у різних країнах поселення і змагає до консолідації всіх національних сил для всебічної допомоги в змаганнях до волі і національно-державного самовизначення.

Сьогодні зустрічаємося з новими і все тяжчими проблемами і більшою відповідальністю супроти нашого народу. З другого боку, маємо далеко більші можливості ці проблеми розв'язувати. Може, ще за час існування СФУЖО українська справа ніколи так не вимагала об'єднаної дії всього організованого жіноцтва, як під цю пору, коли над нашою громадою у вільному світі тяжать непорозуміння і паралізують здорову дію. Ми не сміємо допускати на терен СФУЖО непорозумінь, які тяжать над нашою громадою.

Дуже сумно, що ще й сьогодні українці не можуть іти спільно в громадському житті, наші сили в громаді розбиті. Приходить мені на думку, що і 50 років тому не було в нас, на жаль, краще. Читаємо про це і в промові Мілени Рудницької, яку вона виголосила в 1934 р. під час Конгресу українського жіноцтва в Станиславові, з нагоди 50-річчя УЖР. Вона говорить про тодішні тяжкі часи української нації під кількома займанщинами і каже: "Народ розсварений, розбитий". Вона питається, що робити, яке наше, нас жінок "вірую", які завдання і обов'язки накладають на жінок ці тяжкі часи. І вона вже тоді закликала українське жіноцтво бути власне тим об'єднуючим чинником і впливати на своє оточення, закликати українську громаду до об'єднаної дії і до злагоднювання взаємних непорозумінь.

Промова Мілени дуже на часі й тепер, тому я дозволю собі

ще дещо цитувати: "Українська жінка відчуває глибоко трагедію нації і розуміє, що відповідальність паде не тільки на чоловіків, але і на жіноцтво". "Жіночі організації потрібні як терен кристалізації жіночих поглядів, як терен скупчування і активізації жіночих сил". "У часах загального хаосу, безладдя і розладу", — каже М. Рудницька, — "наша роля в громадянстві — це діяльність у напрямі зберігання, скріплювання та уздоровлювання українського життя". Вже 50 років тому Мілена Рудницька закликала українську громаду укласти пакт неагресії, внутрішнього перемир'я, звернути всі зусилля на зовнішні конструктивні цілі, замість на взаємне поборювання.

Після цього й інші наші провідниці не раз спрямовували українське жіноцтво до об'єднаної дії. В 1946 р. д-р Софія Парфанович писала: "Наше бажання, щоб і в теперішню пору жінка — чинник ладу і спокою — вела до замирення. Независть не личить жінці". В 1947 р. Людмила Івченко писала також у "Громадянці": "...теперішня групова і партійна розсвареність часто призводить до того, що велика частина жіноцтва починає знеохочуватися... Ми маємо надто велику відповідальність за життя, щоб і собі кинутися в сварку. Не можемо, бо ми тримаємо на собі все життя, всю майбутність народу".

Коли в 1948 р. українське жіноцтво свідомо об'єдналося в СФУЖО і стільки років уже співпрацює в тих справах, що нас еднають, ми і далі будемо йти тією дорогою і не будемо допускати на терен СФУЖО ніяких політичних чи релігійних непорозумінь.

Погляньмо, як працюють інші міжнародні організації. Ми вже маємо контакти, ми слідкуємо за їх способом діяльності і там уже не одного навчилися. От, наприклад, бачимо, що Міжнародня Жіноча Рада принципово не допускає на свій форум контрверсійних справ, зокрема політичного й релігійного характеру, і підкреслює те, що спільне, а відсуває те, що може ділити. Тому на їх форумі можуть засідати спільно представниці різних країн, навіть ворожих між собою народів і знаходити спільну мову.

Іванна Рожанковська у своїй програмовій доповіді (на III-му Конгресі СФУЖО) підкреслила ті самі вимоги до федерації, які 50 років тому видвигала Мілена Рудницька.

СФУЖО не є надбудовою. Пригадую, що вона побудована як федерація організацій, і всі ми спільно працюємо й вирішуємо справи. В управі є голови всіх складових організацій, а референтками є членки наших організацій, яких вони висунули. Референтки діють при допомозі комісії, до яких запрошують спеців даної ділянки. Розуміємо, що можливість і способи праці в різних країнах, де діють наші організації, є де в чому відмінні, і тому референтки запрошують до участі в комісії жінок з різних країн. Вони розробляють пляни в порозумінні з Екзекутивою. Екзекутива виконує постанови управи, втримує постійний зв'язок із складовими організаціями, бо вона є нашим виконним органом.

Говоримо про консолідацію наших сил. Вона потрібна нам не лише всередині, але також для наших зовнішніх виступів, на нашому зовнішньому форумі. СФУЖО втримує зв'язки з міжнародними організаціями і репрезентує на різних світових конвенціях все українське організоване жіноцтво. Ми всі розуміємо, що перед світом ми маємо сильний голос, коли говоримо в імені всіх українських жінок. Лиш об'єднано ми представляємо у світі силу. Лиш із сильними числиться світ. А в світі є великі можливості, і ми мусимо це використовувати. Українська жінка в Україні не має можливості піднести свого голосу у своїх справах. За неї говорить Москва! Пам'ятаймо про це в усіх наших діях, навіть у щоденному житті! Ми хочемо, щоб проблема України стала світовою проблемою. До цього ми всі мусимо спричинитися своєю працею в нашій громаді й в наших зв'язках із світом.

**
*

Яка наша програма на найближчу мету?

Під час IV Конгресу СФУЖО в листопаді 1982 року, що був присвячений Українській Християнській Родині й її збереженню, ми схвалили ряд резолюцій, які є підставою діяльності Екзекутиви й Управи та зобов'язують усі складові організації СФУЖО. Наведу тут деякі програмові.

Конгрес доручає складовим організаціям активно включитися у відзначення ювілейних святкувань 1000-річчя хрещення України і відзначити трагічну подію 50-річчя штучного голоду в Україні.

У багатьох країнах наші складові організації вже включилися в громадські відзначення цих роковин (50-річчя) і включаються в відзначення 1000-річчя хрещення.

Конгрес закликає до збереження української духовності родини, що є основним завданням у Декаді (десятиріччі) Української Родини (1981-1991).

Цю Декаду СФУЖО проголосила спільно з СКВУ. Програму ще треба належно розробити.

Напередодні 100-річчя УЖР (1984) Конгрес постановляє відзначити цю знаменну річницю, пройдені етапи праці і намагань і з внутрішнім та організаційним зміцненням вступати в нове сторіччя з вірою в досягнення великої мети, спільної піонеркам і нам — Вільної України.

Це відзначення є в стадії плянувань, і про це буде мова на цій Конференції пізніше.

IV Конгрес СФУЖО закликає українське жіноцтво в ім'я великої ідеї до дружньої співпраці, плекання позитивів громадського, культурного та економічного життя, до внутрішньої дисципліни та ідейності.

Резолюції Конгрес прийняв, і вони зобов'язують усіх нас.

**
*

Сьогодні моїм завданням є поінформувати про пляни найближчих дій, про нашу намічену програму на найближчі роки. В першій мірі ми бажаємо сконсолідувати і скріпити наші ряди, гідно відзначити в 1984 році в усіх країнах 100-річчя УЖР, започаткувати це на найближчих нарадах Управи СФУЖО в листопаді ц. р. Далі, розробити й посилити та поширити наші зовнішні зв'язки в країнах нашого поселення, де діють наші складові організації, і так належно приготувати нашу участь в Конференції на закінчення Декади*) Жінки в 1985 році, що відбудеться в Найробі, Кенія.

Вірю, що особисті контакти найуспішніші для співпраці. Радію можливістю тут нараджуватися з Вами, мати нагоду познайомитися з ширшим колом членства складових організацій під час моїх відвідин у Вас, у Ваших країнах. Я відвідала вже СУЖ ВБ і Товариство Українських жінок ім. О. Теліги у Великобританії; була в Німеччині і познайомилася з членками ОУЖ Німеччини та САЖН; відвідала нову складову організацію, яка буде формально затверджена під час нарад Управи в листопаді (Українське Жіноче Товариство Швейцарії). Ще залишилась Франція, яку відвідаю після цієї Конференції. Я рада, що організація Українок Бельгії гостить цю Конференцію СФУЖО і тим дає мені можливість познайомитися з членством цієї країни. Вірю, що наші наради будуть допоміжні для нашої дальшої праці і співпраці!

РІЧНІ НАРАДИ СФУЖО — ТОРОНТО

Річні наради й виступи СФУЖО для вшанування жертв голоду в Україні та відзначення 100-річчя Українського Жіночого Руху відбули 28-29 листопада 1983 р.

На нарадах і виступах були присутні: заступниці голови СФУЖО, голови складових організацій і представниці з різних країн. На нарадах і виступах СФУЖО була присутня голова Головної Управи Союзу Українок Канади, Анна Холод.

Наради Управи СФУЖО попередили 27 листопада НАРАДИ ФІНАНСОВИХ КОМІСІЙ СФУЖО в залі Суспільної Служби Українців Канади. Проводила ними фінансова секретарка Екзекутиви СФУЖО Дарія Бойдуник.

---

*) Десятиріччя.

Метою нарад було передискутувати фінансові справи СФУЖО і діяльність її фінансових Комісій.

Фінансова Комісія СФУЖО в Канаді (голова Ірина Вжесневська) видала відзначку (виконання Завадовича) з портретом Наталі Кобринської і написом "1884-1984" для відзначення 100-ліття Українського Жіночого Руху.

Наради СФУЖО почалися 28 листопада в готелі Торонто Гілтон Гарбор, о 9-ій годині ранку. Відкрила їх голова СФУЖО д-р Марія Квітковська молитвою і вступним словом.

Почесна голова СФУЖО Стефанія Савчук привітала присутніх, подала перегляд діяльності і завдань СФУЖО.

Зліва: Валентина Кузьмич, Іванна Коваль, Оксана Шевчик, Наталія Іванів, Іванна Рожанковська, Марія Квітковська, Стефанія Савчук, Лідія Бурачинська, Олена Процюк, Аделя Дудар, Олександра Миндюк

Після прийняття правильника і порядку нарад звіт з реєстрації і верифікації подала Ярослава Шеремета: уповноважених до голосування було 52 особи, в тому представниць складових організацій: Австралія — 2, Аргентина — 1, Бельгія — 1, Бразилія — 1, Велика Британія — 3, Канада — 14, Німеччина — 1, ЗСА — 12, разом 36 осіб з восьми країн. Членів Екзекутиви, Контрольної Комісії і Референток СФУЖО було 16.

Комісією для опрацювання постанов нарад очолила д-р Наталія Пазуняк.

Учасниці нарад дістали надруковані звіти членів і референток Екзекутиви СФУЖО.

О 12:30 год. по пол. відбувся "голодний обід" з участю 200 осіб. Молитву за жертви голоду провів о. Петро Бублик. Хвилиною мовчання віддано їм пошану. Зібрано підписи під про-

тестною петицією, що її вислано до Об'єднаних Націй і урядів держав, з яких приїхали члени Управи СФУЖО. Доповідь виголосила Анастасія Остап'юк, голова Організації Жінок Британії, яка пережила голокост у дитячих роках.

Прибуток з голодного обіду в сумі 630.00 дол. передано потерпілим від повені українцям у Бразилії.

Доповідь на тему: "100-річчя Українського Жіночого Руху" виголосила д-р Марта Богачевська-Хом'як.

Прозірками і коментарем Люби Волинець-Абрам'юк із ЗСА показано жінок-піонерок, вклад їхньої праці для ширення освіти серед селянського жіноцтва, організування їх у жіночі "Кружки", фрагменти Першого Конгресу Українських Жінок 1934 року в Станиславові. Програмою проводила Оксана Соколик.

У панелі "Сучасність і візія майбутньої праці жіночих організацій" виступили: Анна Троян (Торонто), Софія Качор (Вінніпег), Надія Винницька (Монтреаль); модератор Олена Процюк, заст. голови СФУЖО із ЗСА. Панелістки з'ясували погляд на сучасну діяльність жіночих організацій — розглядали їх доцільність на майбутнє.

У дискусії висловлено конечність активізації жінок у жіночих організаціях, продовжування корисної праці, можливо в змодифікованій формі, зберігання української мови, плекання рідної культури та національно-релігійних традицій, зокрема в родині тому, що національно свідома родина це основа й запорука національного буття української діаспори.

На святковій вечері (400 осіб) були представники українських організацій, учасниці нарад Управи СФУЖО й українське громадянство Торонта й околиць.

Святкову вечерю відкрила голова підготовчого комітету Тетяна Дячинська, проводила вечерю Ганна Мазуренко. Владика Ісидор Борецький провів молитву. Надія Маланчук секретарка СФУЖО, представила Глен Карр, ексекютивного директора Онтарійського Жіночого Директорату, яка виголосила доповідь на тему змагання жінок провінції Онтаріо за рівноправність і рівновідповідальність і передала привіт від прем'єра Онтаріо В. Дейвіса.

Голова СФУЖО виголосила коротку промову і привітала всіх гостей.

"Монтаж на 100-річчя Українського Жіночого Руху", автор Леся Храплива-Шур, відчитала Надія Ковальчук, а прозірки до монтажу виготовила Ліда Палій. Під час вечері співало тріо "Верховина" при супроводі Стефи Клос, під кер. Олени Глібович. Вечерю закінчено національним славнем.

Продовження ділових нарад Управи СФУЖО відбулося 29 листопада 1983 р. в залі церкви Успення П. Богородиці. Нарадами до обіду проводила заст. голови СФУЖО Олександра Ковальська. Члени Екзекутиви і референтки закінчили свої звіти.

Після обіду нарадами проводила голова СФУЖО. Референтки подали пляни праці на наступний діловий рік, а пред-

ставниці складових організацій інформували про діяльність їхніх організацій та загальну ситуацію в країнах свого поселення. Представниці Аргентини, Бразилії і Бельгії просили переслати книжки для шкіл та імпрезові матеріяли.

Довше обговорювано справу участі делегації СФУЖО в Світовій Жіночій Конференції ООН 1985 р. в Найробі, Кенія, зокрема підготовку і друк інформаційних матеріялів різними мовами, виготовлення карти України на тлі Європи, акцію за здобуття фондів на кошти матеріялів і участі в конференції.

Іванну Рожанковську обрано головою Статуткової Комісії СФУЖО.

Після вечері проєкт постанов нарад відчитала голова комісії д-р Н. Пазуняк, який прийнято. Національним славнем закінчено наради Управи СФУЖО.

Харчуванням учасниць нарад зайнялася Фінансова Комісія СФУЖО в Торонті. У підготовці активно працювали всі члени Екзекутиви. Моральне вдоволення з добре виконаного організаційного обов'язку нехай буде всім щирою подякою.

Екзекутива дякує представницям складових організацій, що прибули на наради з далеких країн. Подяка тим, що прийняли до своїх домів представниць СФУЖО на час нарад. Подяка всім, що брали участь у виконанні програми.

ЗВІТ ГОЛОВИ СФУЖО

за час від 28-го листопада 1982 р. до 30 жовтня 1983 р.

Мені, як шостій голові СФУЖО, прийшлося почати роботу в найбільш трудних і складних обставинах. Само перенесення канцелярії СФУЖО з Філядельфії до Торонта спричиняло багато зусиль і турбот; шукання домівки, друкарні, налагодження канцелярії, перевіз архіву і т. д. — це справи технічного порядку. Лише завдяки гармонійній співпраці новообраної Екзекутиви та помочі Марії Горбань і Тетяни Дячинської в відносно дуже короткому часі далось такі ускладнення налагодити. Далеко поважніших ускладнень на цьому місці не буду заторкувати.

Сама передача діловодства не відбулася на спільному конгресовому засіданні обох Екзекутив, а тільки 9-го січня 1983 року — найближчого реченця, коли попередня Екзекутива була готова передати діловодство.

Щоб оминуті коштів, по нараді з Екзекутивою я поїхала до Філядельфії перебрати діловодство, розчислюючи на те, що в недалекій віддалі від Філядельфії живуть заступниця голови Олена Пруцюк і фінансова секретарка Дарія Бойдуник.

Передача справ відбулася 9-го січня 1983 р. у Філядельфії в присутності всіх членів попередньої Екзекутиви, за виїнятком С. Бернадин. З новобраної Екзекутиви були, крім мене, О. Процюк і Д. Бойдуник. Тоді я перебрала частину протоколів, касові книги, розчислення і частину архіву. Решту архіву перевезено до Торонта в березні 1983 року.

В тому часі я обговорила з фінансовою секретаркою Д. Бойдуник і з М. Хариною, головою Фінансової Комісії в ЗСА, справу фінансової Комісії в ЗСА й її переорганізацію.

У поворотній дорозі я зупинилася в Нью-Йорку, щоб зустрітися з членами Управи СФУЖО. Не вдалося в короткому часі мати спільні наради з головами складових організацій, але я мала окремі успішні зустрічі з І. Рожанковською — головою СУА, Марією Нестерчук — головою ОЖ ОЧСУ, В. Кузьмич — головою ОУПС і пізніше з Н. Іванів — головою УЗХ. Також обговорила з О. Процюк, заступницею голови СФУЖО і Л. Гладкою, референткою зв'язків, важливу ділянку праці — зовнішні зв'язки СФУЖО.

Перше засідання Екзекутиви СФУЖО відбулося 20 січня 1983 р. На ньому вирішено архів СФУЖО, після впорядкування, примістити в державних архівах Канади, залишаючи у Філядельфії, згідно з бажанням попередньої голови СФУЖО, архів за часу каденції Олени Залізняка (для закінчення книжки про неї).

21 січня 1983 р. я мала спільні наради з місцевими членами Управи СФУЖО в Торонті, а саме з С. Проців — головою ОУК, М. Долішною — головою ЛУКЖК, М. Шкамбарою — головою ОЖ ЛВУ, Я. Зорич — пресовою референткою, О. Соколик — виховною референткою.

22 січня 1983 р. я взяла участь у святкуваннях цієї історичної дати в Торонті (на церемонії піднесення прапора, підписання акту — проклямації в канцелярії посадика міста і на концерті).

Обговорила з референтками засяг і характер їх праці. Треба було референткам представити характер і засяг їх праці в зв'язку зі змінами статуту; зокрема побудови і завдання комісій підпали знімам. Комісії ведуть кабінетну роботу і складаються не з представниць організацій, а зі спеців у даних ділянках. Контакти з організаціями можуть мати референтки. Виїняток — це фінансові комісії, які саме обов'язково мають представниць складових організацій, бо, згідно зі статутом СФУЖО, можуть діяти на теренах країн за згодою і при співпраці складових організацій.

На засіданні Екзекутиви обговорено обов'язки кожної членки згідно зі статутом і приділено конкретні ділянки праці заступницям голови: перша заступниця голови відповідає за адміністративну ділянку праці канцелярії СФУЖО і в часі відсутності голови її заступає. Друга заступниця голови має нагляд над одною з ділянок праці голови, а саме над зовнішніми зв'язками, а ті зв'язки, які вона вже вела, як колишня довголітня референтка зв'язків, продовжує, а саме з МММ і репре-

зентацією тієї організації в ООН; слідкує за подіями ООН і всіх світових організацій; співпрацює з референткою зв'язків для підготовки відповідних матеріалів на кожну їх конвенцію, щоб просувати українську справу.

Фінансова Комісія в Канаді

Довголітня голова комісії просила звільнити її з посту з причини хвороби: кандидатки не мала на своє місце, як також не мала кандидатки на заступницю голови і на секретарку. Фінансова секретарка прохала Екзекутиву СФУЖО допомогти підшукати кандидаток.

Завдяки почесній голові СФУЖО Стефанії Савчук вдалося знайти кандидатку на голову Ірину Вжесневську, і скомплектовано цілу управу комісії. Для полагодження і урухомлення праці Екзекутива відбула з фінансовою комісією чотири засідання.

"Українка в світі"

Проблема "Українки в світі", як бачите з протоколів, була обговорена вже на засіданні при передачі діловодства 9 січня 1983 р. і до сьогодні не є розв'язана. Л. Бурачинська заявила, що з огляду на хворобу редакторки зредагувала третє число за 1982 р. і вже дала до друку. До четвертого числа ще погодилася приготувати матеріал і заявила, що на майбутнє не може взяти редакторства. Радила шукати редакторки в Канаді, а якщо не знайдеться, то Л. Бурачинська pomoже шукати в ЗСА.

На першому засіданні Екзекутиви СФУЖО 20 січня 1983 р. вирішено: з огляду на дешеві ціни, друкувати бюлетень у Канаді, почавши від 4-го числа за 1982 р., і просити Л. Бурачинську вислати матеріал до 4-го числа до Торонта.

Аж на засіданні 23-го березня Я. Зорич, пресова референтка, погодилася редагувати "Українку в світі", покликати пресову комісію і редакційну колегію та подала проект "Українки в світі".

Для обговорення технічних справ, зв'язаних із видаванням бюлетеня, скомплектуванням редакційної колегії, я відбула наради з О. Ковальською і Я. Зорич.

Про проблеми "Українки в світі" під цю пору буде звітувати Я. Зорич, пресова референтка і редакторка.

Запляновані акції

Плянвання акцій ішло згідно з резолюціями IV Конгресу СФУЖО. Одна з цих акцій це відзначення 100-річчя Українського Жіночого Руху в 1984 р. На пропозицію І. Рожанковської, голови СУА, Екзекутива вирішила започаткувати це від-

значення, присвячуючи на це частину річного засідання Управи СФУЖО 28 і 29 листопада 1983 р. СУА може послужити матеріалами, які приготує на свої святкування УЖРуху.

Екзекутива покликала комітет з членок складових організацій і фінансової комісії, який займеться технічними справами, зв'язаними з засіданням Управи СФУЖО і відміченням 100-річчя УЖРуху.

Зовнішні зв'язки

Я репрезентувала СФУЖО на Конвенції Генеральної Федерації Жіночих Клубів в Орлянді, Флоріда, від 29 травня до 2 червня 1983 р. В тій конвенції взяли участь І. Рожанковська — голова СУА і Н. Іванів — голова УЗХ, які репрезентували свої організації, як члени Ген. Фед. Жіночих Клубів. Крім цього, як гості були Л. Гладка і Н. Даниленко — заступниці голови СУА і референтки СФУЖО, С. Стахів і Л. Кий, членки СУА.

Про інші особисті зв'язки, в яких я не брала участі, будуть звітувати О. Процюк — заст. голови СФУЖО і Л. Гладка — референтка зв'язків СФУЖО.

Особисті зв'язки зі складовими організаціями

Згідно з плянуванням — затіснення особистих контактів із складовими організаціями — я брала участь у їх з'їздах. На запрошення ЛУКЖК я взяла участь у всіх нарадах їх Конгресу, включно з святковою вечерею, що відбувалися від 30 серпня до 3-го липня 1983 р. в Торонті.

В тому часі, використовуючи перебування в Торонті організаційної референтки Анни Марії Баран, я обговорила з нею дальші пляни організаційного характеру.

З 1 і 4-го вересня 1983 р. я взяла участь у нарадах Річної Конференції УЗХ в Лігайтоні.

Згідно з ухвалою Екзекутиви, з кінцем квітня я написала до заст. голови на Європу О. Штайнер у справі скликання Європейської Конференції СФУЖО. В порозумінні з нею і головою Об'єднання Українок Бельгії — С. Сидор, підготувала цю конференцію й запланувала відвідати складові організації в Європі. Ця підготовка вимагала багато листування й у кончності телефонних розмов.

Конференція відбулася 1-2. X. 1983 р. при участі делегаток усіх складових організацій, крім Австрії. Народи були корисні для затіснення зв'язків між складовими організаціями Європи й плянування дальшої їх співдії з Екзекутивою СФУЖО.

Під час мого перебування в Європі я відвідала складові організації в Мюнхені (ОУЖ Німеччини і САЖН), Українське Жіноче Товариство Швайцарії (яке тепер є найновішим членом СФУЖО) і Союз Українок Франції в Парижі. В Англії я відві-

дала обі складові організації (Організацію Українських Жінок у В. Б. і Т-во Українських Жінок ім. О. Теліги) і взяла участь у загальних зборах ОУЖ у В. Б. в Манчестері, 17 і 18-го вересня 1983 року.

22 і 23 жовтня 1983 р. я взяла участь в IX-му З'їзді Об'єднання Українських Православних Сестрицтв у Бавнд-Бруку, ЗСА. Там я мала зустріч із гостем з Канади, головою Союзу Українок Канади, і це дало нагоду нам познайомитись. Ті особисті контакти з організаціями дали мені можливість познайомитись із членством, їх багатогранною і корисною працею та затіснити зв'язок із Екзекутивою, а їх тепле привітання і відношення до мене дало мені велику моральну підтримку в моїй нелегкій і відповідальній праці як голови СФУЖО.

У поворотній дорозі з Бавнд-Бруку я зустрілася з фінансовою секретаркою і обговорила фінансові справи СФУЖО і справи бюджету на 1984 р.

Постійно втримувала організаційний контакт шляхом листування з головами складових організацій, з поодинокими референтками і з головою фінансової комісії в ЗСА.

Особисто я написала 80 листів, а часті телефони, подані в касовій книзі.

Я вірю в контакт між головою СФУЖО і членами Управи, і я вдоволена, що такий контакт існував у цьому першому році каденції цієї Управи. За звітний час Екзекутива відбула десять (10) засідань (з них дев'ять я провадила особисто).

У моєму звіті я не охопила праці наших референток — вони самі звітуватимуть. Праця і співпраця з референтками налагоджена, і також співпраця між усіма членами Екзекутиви, і всі виконують сумлінно накладені на них обов'язки.

Складаю щире подяку почесній голові — С. Савчук, попередній голові Л. Бурачинській, головам складових організацій за їх вклад праці й кожночасну допомогу.

Один з моїх задумів як голови в каденції є затіснити зв'язок між складовими організаціями і Екзекутивою — їхнім виконним органом. За тим пляном я почала працю, як бачите з мого звіту.

На 1984 р. я запланувала наступні акції, якщо ми на цих нарадах Управи їх одобримо:

1. Утримувати тісний зв'язок, по змозі особистий, зі складовими організаціями.
2. Звернути увагу на молоде жіноцтво, зокрема провести облік професійних сил, що вже мають поважні досяги чи то в наукових ділянках, чи на постах у своїх державах. Для цієї мети створити окрему комісію при програмовій референтурі.
3. Слідкувати за працею і резолюціями та проблемами світових організацій на їх конвенціях і, коли ті їхні конфе-

ренції чи конвенції відбуваються, старатися брати в них, якщо це можливо, активну участь. Подавати ці відомості до "Українки в світі" і загалом до преси. Цю ділянку розбудувати при комісіях референток зв'язків та пресової.

4. Скріпити фінансову базу, без якої неможливо втримувати особисті контакти зі своїми організаціями, вести пропаганду, просувати наші проблеми і втримувати особистий зв'язок із світовими організаціями.

Моїм задушевним бажанням є, щоб складові організації усвідомили собі, що вони об'єдналися в федерацію для спільної мети, а Екзекутива — включно з головою і референтками — це їх виконний орган, який обирають організації, і він має працювати згідно з резолюціями й їхніми постановами, які вони схвалюють на річних нарадах Управи. Їх обов'язок скріпити цю федерацію, підтримати її морально і матеріально. Найкраща Екзекутива і найліпші референтки не можуть посунути працю вперед без їх підтримки.

Торонто, 28 листопада 1983 р.

Д-р Марія Квітковська
голова СФУЖО

**Голова ФК СФУЖО в Канаді Ірина Вжесневська передала відзначки 100-річчя УЖР (двом колишнім і теперішній) головам СФУЖО.
Зліва: П. Бурачинська, І. Малицька, С. Савчук, М. Квітковська, І. Вжесневська.**

ВІДКРИТТЯ НАРАД УПРАВИ

Мій звіт Ви вже дістали, прочитали і ознайомились з його змістом. Не буду його повторяти. Тут я хочу також висловити своє признання і подяку всім членам Екзекутиви СФУЖО, на чолі з заступницею голови О. Ковальською, за їх віддану працю, виконання обов'язків і понадобов'язків, дружні відносини і дружню співпрацю зі мною. Я часто не була в Торонті, але була спокійна, що праця йде вперед. Без цієї співпраці і гармонії всередині мені було б тяжко виконувати мої великі обов'язки як голови.

Хочу заторкнути кілька важливих проблем, які ми, як провід федерації, маємо на цьому зборі продискутувати і винести певні постанови. Про такі й політні проблеми я вже говорила і на європейській конференції СФУЖО в цьому році в Бельгії.

Одна з тих проблем зв'язана з відзначенням 100-річчя Українського Жіночого Руху, яке ми сьогодні започатковуємо. Збігається ця річниця з 35-річним існуванням нашої федерації, і ми, як на наші фінансові спроможності, маємо за собою поважні досягнення. В історії УЖР це найдовший проміжок часу перманентно діючого світового об'єднання українського організованого жіноцтва.

Однак на протязі тих 35-ти років існування й діяння СФУЖО ми не мали таких серйозних проблем, як тепер. Українська громада у вільному світі розбита, розполітикована і не бачить, що витрачає сили на взаємне поборювання себе замість того, щоб ті сили, ту енергію спрямувати на консолідацію для виконання тієї місії, яку накладає на нас Батьківщина. Коли сягнемо в найдаліше минуле української історії, розбиття, жажда влади й особисті амбіції були прокляттям нашого народу. Пригадуються мені слова Івана Франка:

”Народе мій, замучений, розбитий,
Мов паралітик той на роздорозжю,
Людським презирством ніби струпом вкритий.

Твоїм будучим душу я тривожу,
Від сорому, який нащадків пізніх
Палитиме, заснути я не можу”.

Пригадую:

Німці в другій світовій війні розкидали летючки своїм воякам, що йшли на Україну, такого змісту: ”Українців є 40 млн., але не маєте чого їх боятися, бо вони всю енергію зуживають проти себе”.

По другій світовій війні, яка закінчилася так трагічно для

нас, Галактіон Чіпка (Роман Купчинський) жартував крізь сльози: "40 млн. українців якось ви́крутилися від самостійности".

**

Подумаймо поважно, чи сьогодні ми не є в тій самій ситуації "презирства" інших народів, браку поваги і респекту до нас як української нації? Ніхто з нами не рахується. Подивляють наші культурні надбання, але не поважають нас як державницько вироблену націю. Наша преса найбільше в тому допомагає, бо розкриває всю нашу партійну ворожнечу, що переходить часто в лайку. Пам'ятаймо, що на публічну критику одні одних можуть дозволити собі лише народи, що мають свою державу. Ми тепер, як бездержавна нація, всі наші розходження маємо полагджувати лиш між собою. Публічно їх видвигати --- то помагати ворогам, найбільше Москві. Наші вороги використовують наше розбиття на пропаганду проти "гнилої фашистської еміграції", щоб ширити зневіру в наших рідних в Україні, що караються за людські і національні права в психіатричних закладах, тюрмах і концентраційних таборах.

Я заторкнула тут болючу струну саме сьогодні, коли починаємо відзначення Українського Жіночого Руху, на те, щоб підкреслити перед якими проблемами стоїть організоване жіноцтво в СФУЖО, роздумати, яке ми маємо зайняти становище під цю пору і яке є наше завдання на новому етапі УЖР. Відзначування сторіччя подумане на те, щоб ми усвідомили собі, яку відповідальність несемо і яку ми повинні вибрати дорогу, щоб потім наших нащадків не палив за нас сором, чого так захався І. Франко.

На мою думку, час вимагає від нас об'єднаної дії, бути взором для наших чоловіків і синів, щоб усі об'єдналися та були амбасадорами Батьківщини під гаслом "один за всіх, усі за одного". Тою об'єднаною поставою будемо джерелом сили і моральної підтримки для наших рідних в Україні, якою є, наприклад, тепер Полонія на чолі з папою для своїх братів у Польщі.

**

Перед нами Світовий Конгрес Вільних Українців. З якою нетерпеливістю жде Москва на вислід. Пригадую, як в 1973 р. на Конгресі не могли вибрати президента через партійні розрахунки. На п'ять годин перед обранням о. д-ра В. Кушніра на той пост московське радіо вже подавало, що конгрес розбитий. З Конгресу СКВУ в 1978 р. покпивали собі москалі, що фашисти обрали двох "півголівків" на своєму конгресі.

Чи й тепер маємо знову "людським презирством ніби струпом" вкритися?

Від такого питання стискаються серця патріотів, що стоять на соборницькій плятформі. Наша молодь знову вичікує, чи

батьки народу здадуть іспит державних мужів, чи йти геть від них за хвилями, без опору, розгублені, без коріння, з якого мали б черпати силу і віру.

Це питання мусимо теж перед собою поставити і шукати розв'язки для нього. Чи ми, делегатки складових організацій, засядемо разом, плече в плече і як організоване жіноцтво у федерації більшістю голосів будемо вирішувати між собою, яке становище займемо, чи будемо гасити партійні пристрасті і закликати до згоди? Чи долучимося до своїх партій і будемо боротися з ними за владу, за перемогу одних над одними?

Маймо на увазі завжди і всюди, що як СФУЖО, так і СКВУ є репрезентацією українців перед світом, а на тому форумі релігійна, партійна чи політична приналежність не має ніякого значення.

Молю Бога, щоб ми здали на цьому Конгресі іспит громадського вироблення організованого жіноцтва, на яке будуть горді наші нащадки.

Моїм гарячим бажанням є, щоб ці наші наради проходили в дружній атмосфері і ми роз'їхалися "збудовані" додому як одна велика, зцілена родина, зі свіжими силами й охотою до дальшої праці, маючи на увазі не партійні амбіції, а добро нації, і шукали того, що нас єднає, хоч і різнить, але не роз'єднує.

ПРИВІТАННЯ ГОЛОВИ СФУЖО НА СВЯТКОВІЙ ВЕЧЕРІ

28. XI. 1983

Преосвященні Владики, Всечесні Отці, Дорогі Делегатки,
Шановні Представники Організацій і Гості!

В імені Управи СФУЖО щиро вітаю і дякую за Вашу участь у цій трапезі. Цим ви даєте доказ зрозуміння для праці організованого українського жіноцтва в цей великий і радісний для нас день, яким започатковуємо відзначування 100-річчя УЖР. З цього 100-річчя 35 років припадає на діяльність СФУЖО, що є завершенням Українського Жіночого Руху, а який є невід'ємною і органічною частиною прямиць і дій усього державницьки думаного українського суспільства.

СФУЖО на протязі свого 35-річного існування дало доказ громадської зрілості українського жіноцтва, що об'єдналося для дії до спільної нам усім мети, для служіння українському народові і українській справі та для всебічної допомоги Україні в її безнастанній боротьбі за національні і людські права.

Як репрезентація українського зорганізованого жіноцтва СФУЖО має вже поважні осяги на зовнішньому відтинку й може похвалитися своїми зв'язками з міжнародними жіночими організаціями і своєю участю на їх конвенціях і в світових конференціях має великі можливості просувати українську

М. Квітковська складає привіт, фрагмент із святкової вечері.

справу, і СФУЖО це використовує відповідно до своїх фінансових спроможностей.

Наша федерація йде паралельно тією самою дорогою, що і СКВУ: є речником нашого народу, який у неволі і не може говорити за себе. В нас не важлива партійна чи релігійна приналежність. Як СФУЖО, так і СКВУ є амбасадорами нашої Батьківщини. Власними силами мусимо змагати до відзискання волі нашому народові, працювати для його добра й об'єднаними силами зближати великий День, коли наші стремління увінчаються успіхом і Україна буде вільною.

Не числити ні на кого, лиш на себе самих!
За словами Лесі Українки:

"Хто визволиться сам, той буде вільний,
Хто визволить кого, в неволю візьме".

СВЯТКОВА СЕСІЯ СФУЖО

(Скорочено)

У рамках річних нарад СФУЖО, скликаних до Торонта, Канада, на 28 і 29 листопада 1983 року, відбулася першого дня одверта сесія для публіки з подвійною програмою.

Перша частина для вшанування жертв насильного голоду в Україні в роках 1932-33 почалася доповіддю Анастасії Остап'юк, голови Об'єднання Українських Жінок у Вел. Британії. Вона родом із Зв'ягеля, Житомирської області, була свідком трагічних подій в часі масового голоду. З великим зворушенням вона переповідала переживання своєї родини і часто макабричні спомини з дитячих літ. Заля, виповнена гістьми, з нею їх переживала і співчувала. Мовчанкою гідно вшановано пам'ять тих, що невинно загинули, а опісля символічною скромною перекускою закінчено цю частину програми.

Федерація відзначила також століття Українського Жіночого Руху, що почався в 1884 році в Галичині, коли то Наталія Кобринська, письменниця і перша українська феміністка, створила першу жіночу організацію "Товариство Руських Женщин". На тлі портрету Кобринської д-р Марта Богачевська-Хом'як, історик, у живій доповіді накреслила підложжя і розвиток українського фемінізму у своїй особистій інтерпретації. Доповідь доповнено висвітленням прозірок репродукцій фотографій, що ілюстрували діяльність українських жіночих організацій і поодиноких замітних жінок. Цей архівальний матеріал пояснювала Люба Волинець, спеціалістка в цій ділянці.

Федерація утривалила історичну подію пам'ятковою відзнакою з подобою Наталії Кобринської, а Союз Українок Америки перевидав з цієї нагоди "Перший Вінок, Жіночий Альманах", що появився в 1887 році у Львові за редакцією Наталії Кобринської і Олени Пчілки (Ольги Косач).

Важливе місце в програмі мала дискусійна лава — панель "Сучасність і візія майбутнього в праці жіночих організацій" з огляду на актуальну тематику. Три панелістки підійшли до теми з різних аспектів, а після індивідуальної інтерпретації сучасного стану доходили до різних висновків, більш або менше оптимістично.

У панелі взяли участь: Анна Троян з Торонта, Софія Качор з Вінніпегу, Надія Винницька з Монреалю — отже всі з Канади, що й надало доповідям радше льокальне, а не універсально-українське навітлення, бож українське громадське життя у поодиноких країнах не однаково формується і в різній мірі підпадає впливам чужих культур і асиміляційним процесам.

Центральною темою всіх доповідей — чи вдасться втримати наявні жіночі організації допливом молодих жінок при теперішніх програмах праці, чи — беручи до уваги зацікавлення жінок, вихованих у чужих школах і середовищах — треба ці програми відповідно модифікувати, щоб зробити їх атрактивними для молодих. Ця тема і такі панелі "молодих" повто-

Тріо "Верховина" — зліва: С. Клос, Д. Ігнатович, Н. Коханська,
В. Курилів.

ряються від яких п'ятдесяти літ, відколи підросли доньки перших емігранток-піонерок.

Брак часу не дав змоги розвинути дискусії і піддати критичній аналізі й оцінці думок панелісток, поданих з канадсько-української перспективи, ані закінчити цю частину програми конкретними рекомендаціями на майбутнє.

В інтересі української еміграції у вільному світі є зберегти молоде покоління, щоб виконати своє історичне призначення і обов'язок супроти українського народу. Громада має право **вимагати** від молодих, щоб вони, не зважаючи на "прогалину поколінь", включалися у громадське життя і співпрацювали в атмосфері взаємної пошани. Коли ж молода генерація завдасть собі труда пізнати історію українського народу та зрозуміти причини і наслідки сучасного його політичного становища, тоді

й стане цінити своє походження і зберігати своєрідну культурну спадщину, а на форумі вільних народів обстоюватиме права українського народу.

Публічною сесією проводила Оксана Соколик, а модераторкою була Олена Процюк, заступниця голови СФУЖО.

День святкувань закінчено ввечорі бенкетом при участі понад 350 осіб. Головним промовцем була канадка Гленна Карр, директор комісії для справ жінок у провінції Онтаріо, а привітання сказала голова СФУЖО д-р Марія Квітковська, з'ясовуючи суть святкувань. Ще один огляд століття жіночого руху дав монтаж укладу Лесі Храпливої-Щур, у мистецьким виконанні Наді Куцої-Ковальчук, знову ж ілюстрований фотографіями кількох діячок на великому екрані. Приємною вставкою для мистецької розваги був виступ трьох співачок з ансамблю "Верховина", що при фортепіановім супроводі Стефанії Жовнір-Клос (мистецький керівник Олена Глібович) відспівали кілька пісень.

В офіційній частині привітано дві учасниці жіночого конгресу в Станіславові (1934 рік), а саме: Марію Мудрик і Іванну Бригідер, і їм вручено пам'яткову відзначку СФУЖО, видану з нагоди століття жіночого руху. На залі була також членка Управи Союзу Українок у Львові, що, займаючи пост референтки фізичного виховання, zorganizувала спортові жіночі змагання в рамках програми конгресу в Станіславові — Дора Біленька-Рак.

Серію привітів від поодиноких осіб і організацій відчитала Ганна Мазуренко, яка справно вела бенкет.

Підготовкою святкувань зайнявся діловий комітет під проводом Тетяни Дячинської, а в склад входили: Оксана Соколик, Софія Проців, Ірина Малицька, Ярослава Винницька, Олена Мицик, Мирослава Загребельна, Ірина Вжесневська, Надія Маланчук, Ольга Цвик, Марія Горбань, Ярослава Шеремета. Праця проходила згідно з плянами і директивами езекутиви СФУЖО, при підтримці місцевих організацій, що й причинилося до успішного перебігу цілоденної програми.

ЯКІ ЗМІНИ УКРАЇНСЬКІ ЖІНОЧІ ОРГАНІЗАЦІЇ МОЖУТЬ ПЕРЕДБАЧИТИ В МАЙБУТНЬОМУ?

Коли, під впливом гуманізму 18-го століття, Томас Джефферсон написав "Деклярацію незалежності", в якій він заявив, що всі люди сотворені рівними, що вони обдаровані від свого Творця деякими непорушними правами, між якими є право на життя, право на свободу і право на здобуття щастя, він почав суспільно-політичний процес, який довів до емансипації невольників в ЗСА, і породив жіночий рух за рівноправність в усіх аспектах суспільного, економічного і політичного життя в західному світі. Почали творитися жіночі організації, які давали жінкам силу впливати і змінювати суспільні обставини, щоб допомогти жінкам досягнути рівноправність перед законом, в освіті, в подружньому житті, в заробітковій праці і в культурно-політичній діяльності. Багато праці, терпіння і часу треба було жінкам вкласти, щоб збудувати краще і справедливіше життя, ніж у минулому, але візія утопії далеко ще не здійснена, а це potwierджують не лише феміністи з "Вименс Либ", соціологи, психологи і економічні статистики, але також і реальність особистих переживань.

Умови, які породили Український Жіночий Рух, 100-річчя якого ми відзначаємо сьогоднішньою панелею, і які творили українські жіночі організації, були далеко більше складні, бо включали економічно-суспільні і національно-політичні причини, пов'язані з проблемами переселення в чужі країни і з поневоленим станом нашої батьківщини. Але все ж таки ті організації давали своїм членам нагоду самовиявлення в праці, корисній для українського і чужого суспільства. Вони зосереджували свою діяльність на харитативно-господарській і культурно-освітній праці, але в остаточному аспекті своєї діяльності всі вони робили політичну роботу, бо працювали, щоб виправити і змінити ту політичну дійсність, яка викинула нас з рідної землі шукати волі і кращого життя на чужині. І хоч багато українських жіночих організацій є зв'язані з церковним або з партійним життям громад, усі вони дуже подібні одна одній, навіть майже повторно одноманітні в характері організаційної праці. Всі вони зайняті збиранням грошей на виплату моргеджів обідами й базарами, виставками, святкуваннями, репрезентаціями і видавництвом. Також усі почали переживати подібні проблеми, які загрожують їхньому існуванню, а саме брак молодих членів і тиск асиміляції.

Багато наших жіночих організацій вже давно відсвяткували 50-річчя свого існування і не тільки себе оправдали, але

навіть увінчали героїчними починами посвяти і завзятости в дуже тяжких умовах. Але все ж таки виникає питання: чи на протязі наступних 50 років українські жіночі організації зможуть втриматись і розвинутись? Відповідь залежатиме від їх спроможности задоволити бажання і потреби нових поколінь українських жінок, а ці знову будуть залежати від змін у стилі життя, яке майбутність принесе.

Сучасне проектування статистичної аналізи вказує, що в будучності брак працівників, кібернетика і перелюднення значно змінять характер жінок і родин. Вже в 90-их роках передбачають, що більше людей буде на емеритурі, ніж на праці, і це не тільки примусить людей пізніше ставати "се-

Присутні на святковій сесії СФУЖО, зліва, в першому ряді, третя — Іванна Бригідер і п'ята — Марія Мудрик, учасниці 1-го Жіночого Конгресу 1934 р. в Станиславові, Галичина.

нійорами", але також збільшить число жінок у заробітковій праці. З одного боку, кібернетика збільшить ділянки праці для жінок, бо компютери і машини переберуть майже всю тяжку фізичну роботу, а з другого боку, вимагатиме вищого рівня загальної освіти. Перелюднення, яке вичерпує джерела харчу і енергії на нашій планеті, впливатиме на зниження приросту.

Як ці проєктовані прояви вплинуть на українських жінок у майбутньому? Ми можемо передбачати, що ця нова жінка

буде в більшості професійна -працівниця, рішуча і свідома своєї рівноправности як член обопільних організацій. Вільного часу в неї буде обмаль, і вона буде дуже вимоглива, куди його віддати. Якщо вона одружиться, то не завжди з українцем, і буде вибирати поміж кар'єрою і материнством. У більшості обоє батьки працюватимуть, і одруження не забезпечить її ані не дасть повного самоздійснення. Тому концепція родини буде більш вільна і ширша. Для дітей будуть ясла й садочки, а в родинному вихованні багато більше будуть потрібні діди і бабуні. Очевидно, вона буде двомовна і навіть багатомовна, але не завжди буде досконало знати українську мову, і її почуття українства буде обмежене, хоч почуття особистої вартости буде сильне. Якщо її зацікавлять українські жіночі організації, то мабуть через психологічно-душевні прагнення пізнати корінь свого походження і що найкраще з нього вжити, щоб доповнити і окрасити своє життя, а не з якогось почуття національної свідомости або патріотизму. Вона почуватиметься приналежною суспільству своєї країни поселення, і з нього буде черпати інтелектуальний і естетичний стимули, разом з економічно-фізичним.

Як зможуть таку "українку" зацікавити і приєднати наші жіночі організації, які ідеологічно в більшості віддані суспільним проблемам нашого поневоленого народу на вигнанні? І ми ніколи не можемо забути, що наш народ поневолений і що наша батьківщина, материк нашого існування, окупована і тероризована брутальним ворогом. Об'єктивна аналіза може показати, що наші організації це зможуть зробити, коли вони зуміють задоволити особисті потреби майбутніх наших членок. На мою думку, вони найкраще зможуть задовільнити потреби більшою різноманітністю поміж організаціями. Це дадо б більший вибір для потенціальних членок і піднесло б рівень праці. Такий процес консолідації і спеціалізації міг би значно посилити зацікавлення українськими жіночими організаціями, а головню в місцях більшого скупчення українців.

Ділянки праці, на мою думку, дуже важливі не тільки для збереження українських жіночих організацій, але критичні для існування наших майбутніх поколінь, можна розділити на чотири категорії.

1) Перша і найважливіша ділянка — це **збереження молодого покоління**. І тут українські жіночі організації можуть дуже багато допомогти різними засобами, які зберегли б українську родину, українську мову і українську культуру, включно з бюроми сватання, яслами, садочками та літніми таборами. В цій ділянці праці дуже важливо не забувати, що вареники, коломийка і вишита сорочка є лиш початком процесу, який виховує українське серце, таке необхідне для збереження українського суспільства в діаспорі.

2) Друга ділянка праці для уваги нашим зорганізованим жінкам — це довголітнє тертя різних розбіжних елементів в

українському середовищі, тертя, яке часто маскується метафорою "колегіяльного змагання", а в основі і в остаточному ефекті розбиває, знеохочує, відчужує українців від самих себе, чи то на релігійній, чи на партійній, чи на географічній, чи навіть еміграційній основі. Жінки, яких природа обдарувала інстинктом зберігати життя, мають великий потенціал позитивного впливу на своїх чоловіків, дітей, і посестер, **щоб злагіднювати різниці і скріплювати соборні, єднаючі почуття** і усувати ті барикади до співпраці, які втішають наших ворогів.

3) Третя ділянка, на якій наші жіночі організації повинні зосередитися, а деякі навіть цілковито, це **стимулювання культурно-мистецької творчості**, щоб допомогти українському мистецтву зайняти передове місце в світі і тим самим і збагатити культуру країн нашого поселення. Ми не можемо задоволитися тими здобутками, що ми зорганізували для чужинців концерт, виставку картин чи народнього мистецтва або "день спадщини". Твори наших мистців повинні бути розповсюджені по світових галеріях, музеях, театрах, операх, фільмових студіях, бібліотеках і на телевізійних екранах. У ролі меценатів наші жіночі організації зможуть допомогти українським мистцям удосконалитися і вибитися на міжнародню арену, де з допомогою "мідії" мистецтво робить багато більше впливову роботу, ніж політика чи торгівля.

4) А четвертий аспект діяльності, над яким наші жіночі організації повинні подумати, є **репрезентація в усіх сферах політичного життя**. Чому не могли б українські жіночі організації вибирати своїх членок послами до урядів, впливати на партійно-політичне життя держави активною участю, як **"лобейсти"**, яка б принесла користь як і для нас, українців, так і для наших країн поселення.

Скрізь, де жіночі організації зможуть піднести престиж своїх членів і свого народу через якісну, позитивну, впливову діяльність, вони не тільки себе виправдають і збережуть на майбутні покоління, але навіть заслужать на признание і похвалу історії. Вони собі також забезпечать ті найдорожчі ідеали рівноправного життя, волі і щастя, коли вони також допоможуть вибороти свободу їх рідному народові за залізною заслоною. Французький пророк Жульєн Дельорм передбачає розчленування советської імперії і повстання ув'язнених народів у 1990 році. Якщо здійсниться передбачення того ясновидця, то сповнитися дефініція "особистої свободи" для всіх українців суших — так, як її установив славний англійський філософ Джон Стюарт Мілл 125 років тому, коли він писав: "Людина свободна робити все, що вона хоче, так довго, як вона не обмежує інших робити те, що вони хочуть". Слова, які створили мірило справедливості в демократичній системі життя.

ОРГАНІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ ЖІНОК У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ

17 і 18 вересня відбулися загальні збори ОУЖ у Великій Британії в домі СУБ-у в Манчестері. Це складова організація СФУЖО, і на запрошення голови Анастасії Остап'юк Голова СФУЖО взяла участь в них. Прибуло велике число делегаток і гостей з 34-ох відділів (гуртків) у Вел. Британії і представники СУБ-у і СУМ-у.

У програмі були звіти уступаючої управи і делегаток; доповідь на тему: "Потреба організованого життя" — гості з Америки, Дарії Степаняк і вибір нової Головної Управи. Зі звітів (писемних і усних доповнень) можна було бачити велику діяльність організації у різних ділянках: суспільної опіки, культ.-освітній, виховній, народнього мистецтва і зв'язків (є гарна колекція в музеї організації в Манчестері). Наради відбувалися в дружній атмосфері. Всі турбувалися справами, які заторкають всіх нас, проблеми України і української громади нашого поселення, співдії всіх сил у нашому організаційному житті. Заторкнено працю СФУЖО і потребу гармонійної, об'єднаної дії всіх складових організацій. В доповіді Д. Степаняк підкреслено, яку велику роль відіграють українські жінки для потреб нашої спільноти.

Під час цьогорічних зборів було відмічення роковин Ольги Кобилянської з дуже докладно опрацьованою доповіддю М. Ткачук і рецитаціями Ніни Марченко й А. Остап'юк. Короткий спомин про письменницю додала М. Квітковська (уродженка Буковини).

Привіти для зборів виголосили: голова СФУЖО М. Квітковська, Д. Степаняк від Орг. Жінок ОЧСУ в ЗСА, П. Равлюк — СУБ і інші представники організацій у В. Британії. Нову Головну Управу очолила А. Остап'юк.

Бажаємо А. Остап'юк і цілій Головній Управі сил і успіхів та Божого благословення в дальшій праці.

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ У НЬЮ-ЙОРКУ

Український Музей у Нью-Йорку засновано в 1976 році. Приміщений він у власному будинку, що його ділить Союз Українок Америки з Українським Конгресовим Комітетом. Він займає четвертий і п'ятий поверхи.

Недавно Український Музей видав календар, що подає його діяльність від червня 1983 до червня 1984 р. Тут подані не тільки давно впроваджені зайняття, але й проекти нових, що заплановані на найближчий час. Давні — це курси вишивання (двічі в році), курси дереворізьби (двічі в році), виготовлення прикрас на ялинку (раз) і техніка писання писанок. Це останнє вміння поділене на дві частини: одна — це показ писання писанок, що його проводять досвідчені писанкарки,

а друга — це виготовлення українських писанок для тих, що хочуть навчитися їх писати. Ці курси й покази відбуваються вже кілька років і завжди мають свою публіку.

Інша річ — проекти нових починів. У загальному Музей плянує їх на п'ять років, намічуючи далекосяглі цілі. Але до виконання бере найближчий плян на два роки, в яких підготує найбільше і найдалше рівночасно. Отже як виглядає його плян на найближчі два роки?

Згідно з календарем цей плян уже розпочався виставкою килимів. Її відкрили 17 вересня 1983 р. На четвертому поверсі віддано їй увесь простір. Показано тут 20-30 килимів різного походження — з робітні Куриленка і кооп. "Гуцульщина" в Косові, з робітні Хамулів у Глинянах і кілька народніх, себто виконаних у хатах наших селян. Окрім того, на стінах пояснено спосіб ткання і підготову сировини. Видано двомовний каталог, що пояснює кожний твір. У Музею прибуло багато нового — це подарунки наших родин, що хочуть бачити свої скарби в добрих руках. І справді — килими в Музею знаходяться в добрій перехові. Вони зрільовані на рольках без кислоти і знаходяться в просторі, куди не доходить п'єрох і вологість.

У дальшому підготовляється виставка нашої еміграції.⁴ Її відкриття відбудеться 19 лютого 1984 р., і вона буде тривати до 28-го жовтня 1984 р. Для цієї виставки вже збираються матеріали: фотографії наших товариств, брошури, летючки й різні архівні матеріали. Будуть також показані зразки того, що везли з собою наші емігранти. Взагалі будуть охоплені родини, що осіли біля копалень, на фармах чи в містах. Буде ілюстрована історія нашої еміграції й її вклад у життя Америки. Звісно, що з нею появиться каталог двома мовами.

Ось вже заповнений найближчий рік! А в дальшому вже намічений плян. На 1985 рік запланована виставка про нищення нашої культури в ССРСР. Ця виставка охопить нищення в цілому — починаючи від процесу СВУ, через усі ділянки нашого життя, включно з голодом 1933 р. Це велетенське завдання вже підготовляється, бо для цього треба часу і людей. Тому для кожної виставки підбирається відповідних спеціалістів, що її заплановують і проводять.

А як з фондами на те? На виставки Музей дістає дотації від "Нью Йорк Кавнсіл он тге Артс". Тому й потрібне докладне плянування. Одного року подається заплановану виставку в точному розмірі, а на другий рік приходить дотація з докладним призначенням кожної суми.

Однак Музей має й свої недостачі: це малий простір для виставок і перехови. Два поверхи кам'яниці не вистачають для постійних зайнят і запланованих виставок. Тому розуміємо кураторку Марію Шуст, яка шукає виходу, а його голова, д-р Богдан Цимбалістий плянує придбати новий будинок. Український Музей у Нью-Йорку мусить поширитись!

Л. Б.

ОДИНАДЦЯТИЙ БАЛЬ ПРЕСИ

19 листопада 1983 р. відбувся у Філядельфії одинадцятий баль української преси. Перед тим появилися в обох наших щоденниках біографії дівчат, що кандидували від різних наших видавництв. Їх було 19, а коли додати до того представницю дитячого журналу "Веселка" Дору Пастушак, то разом 20.

Баль відкрила Марія Харина, голова Фінансової комісії СФУ-ЖО в ЗСА, яка вияснила значення цих балів. У відкритті взяла участь Ольга Кузьмович, голова Співки Українських Журналі-

**Зліва: Аня Богачевська, Дана Тереса Феденко — краля,
Христя Санторе.**

стів. Вона проголосила вперше стипендію для студій журналістики, яку уфундувала Дарія Кузик у пам'ять свого померлого чоловіка Дмитра Кузика. Промовив до молоді й учасників також почесний голова СУЖА Іван Кедрин. Кандидаток на кралю представили майстри рецермонії — Мирослава Гил і Олег Пращіцький.

Вибором кралі і князівен займалось журі у складі: Лідія Крушельницька — голова і члени — Слава Геруляк, Христя Сенік, Віктор Кулій і Роман Юзенів.

Кралею балу преси обрано Дану Тересу Феденко — студентку біології з Вейн Стейтового університету в Дітройті. Вона є членкою Пласту, українського клубу при університеті,

школи кобзарського мистецтва і двох хорів, церковного й університетського. Першою князівною обрано Аню Богачевську, студентку політичних наук в університеті Стоні Брук, а також членку Студій мистецького слова у Нью-Йорку. Другою князівною обрано Христю Санторе, студентку мистецької школи Тейлор при Темпл університеті, гетьманівну 21 Орликіяди. Окрім того, відзначено ще двох кандидаток, а саме — Марту Михайлюк за її журналістичну працю і Олександрю Грицак за зацікавлення українською проблематикою.

На балі була минулорічна краля Адріяна Гаврилюк, яка передала теперішній кралі свою корону й виголосила слово. Окремим гостем балю преси була теперішня "Міс Нью-Йорк" і давніша краля преси Уліта Ольшанівська. Нагороди для кралі й її заступниць та відзначених уфундували у формі книжок УНСоюз і Провидіння, а грошові пожертви — УБСоюз і о. Володимир Грабець.

У цьому балі преси вперше взяли участь три покоління. Окрім Марії Харики, яка очолює Фінансову Комісію СФУЖО і комітет балю преси, брали участь — її дочка Христя Сенік у жюрі балю і її дочка Роксана, яка репрезентувала підпільну пресу України. Було також велике число молоді на балі. Число учасників дійшло до трста.

НАДІСЛАНІ ВИДАННЯ

Вадим Щербаківський: Орнаментация української хати. III том серії "Українське народне мистецтво". Видання "Богословії" ч. 53. Рим, 1980, обкладинка В. Кричевський, передмова автєра.

Із вступного слєва видавництва довідуємось, що цей твір автор зладив у 1941 р., але не міг видати його. Працю взяв із собою до Англії, куди переїхав у 1951 р. Тут вона пролежала в архіві Спільки Українців Британії аж поки видавництво "Богословії" в Римі її видало. Ця праця пролежала 40 літ від часу написання.

Автор її — відомий український мистецтвознавець. Ще в студентських роках він об'їжджав села України, досліджував церкви і збирав килими. У 1907 р. прибув до Галичини. Митрополит Андрій Шептицький дав йому працю в Національному Музею. Тут В. Щербаківський провів три роки, досліджуючи народне мистецтво Західньої України. Повернувся на Україну у 1910 р., де зайняв посаду в Земському Музею в Полтаві. У 1921 р. був змушений виїхати і задержався в Празі, там став професором археології Українського Вільного Університету. Після

Другої світової війни перебував у Німеччині й Англії. Помер у 1957 р.

У вище згаданій праці він намалював тип української селянської хати, яка була мита або білена, з солом'яною стріхою, описав комору і горище та дав опис орнаментів хати. Найперше описав зовнішню форму. Внутрішня орнаментика основана на довголітній традиції й віруваннях українського народу. Основною тут є дерево життя, а додатком різні символічні орнаменти, як течія води чи зображення птахів. У книжці є ряд зарисовок з Уманщини, що їх зробив сам автор.

До внутрішньої орнаментики автор зараховує рушники, скатерки, килими й рядна. Він подає докладний опис цих предметів щоденного вжитку. Окремо обговорює дві ділянки народного мистецтва, а саме — гончарство і писанкарство. Виробництву посуду і кахлів він присвячує багато місця і подає багато кольорових зразків. Також докладно описує писанки і подає кілька таблиць зразків. Вони походять із Сквирського повіту на Київщині.

Текст закінчується висновком автора. На його думку перші зразки орнаменту на стінах походили з релігійних мотивів оборони перед лихом. Пізніше, коли затвердилась хліборобська основа в українців, ці мальовила набирали естетичного вигляду. І хоч згодом затратилася ця символіка, то залишилося в народі замилювання до орнаменту, що проявилось в різних напрямках.

Можемо бути вдячні долі за цю невелику книжку, що зберегла на своїх сторінках стільки важливої інформації.

Dora Rak: Ukrainians in New Jersey. From the first settlement to the centennial anniversary. 30 p.

З нагоди двостоліття Злучених Штатів Америки, вдалося українцям у Нью Джерзі видати коротку історію свого поселення в тому штаті. Це завдання виконала, з питомою її систематичністю, мгр. Дора Рак. Видання появилася, як відбитка з загальної книжки "Етнічний досвід у Нью Джерзі".

У виданні подано: короткий нарис історії України, перегляд еміграції — три частини, закінчено розділом статистики, де зібрано з різних джерел перелік нашої іміграції. Подано огляд зайнятості поселенців. З нього довідуємося про те, що українці були садниками і членами громадських рад у багатьох місцевостях. При обговоренні організації присвячено належну увагу Українському Народному Союзові.

Окремий уступ присвячений українському жіноцтву. Намалювано історію їх переселення, їх боротьбу за прожиток, творення товариств, аж до заснування Союзу Українок Америки у

1925 р. Даліше згадано засновання Об'єднання Українських Православних Сестрицтв у 1961 р. й Об'єднання Жінок ОЧСУ у 1967 р. Окермий уступ присвячено Церквам — католицькій, православній та євангелицькій. Згадано також ролі українського народнього мистецтва та обговорено українське шкільництво. З-поміж української преси згадано "Свободу", що виходить у Джерзі Сіті, "Українське Православне Слово" орган православної Митрополії, і "Наш Голос", що виходить у Трентоні.

З нагоди двостоліття Америки вийшло більше книжок при співпраці українців. Та Нью Джерзі єдиний збірник, в якому це завдання виконала жінка. І виконала його надзвичайно добре. Це слід підкреслити й запам'ятати.

Л. Б.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

14 жовтня 1982 р. покинула цей світ видатна громадська діячка і письменниця **Марія Мариняк**. Народилася у Львові в учительській родині Чижів 6-го квітня 1907 року. Тут вона закінчила середню освіту, закінчивши вчительську семінарію. Належала до Пласту, що формував її світогляд у підхід до життя. Була наражена на переслідування польської влади, що не могла простити їй визначного становища. В 30-их роках працювала як учителька. Одружилась з Михайлом Мариняком, кол. поручником УД УНА, учителем. З ним та двома дітьми виїхала у велику мандрівку. Поселилася в Монтреалі, Канада, де разом з чоловіком включилася в громадське життя. Він став засновником хору Успення Божої Матері і провадив його аж до 1959 р., коли помер. Вона навчала в Рідних Школах і провадила хор при т-ві "Просвіта". Доглянула освіти дітей: син Олег став лікарем, а дочка Оксана відомою скрипалькою. Від 1956 р. Марія працювала як асистент бібліотекаря при університеті МекГіл, а вечорами студіювала в Монтреальському університеті, який закінчила дипломом магістра.

Свою магістерську працю Марія Мариняк видала окремою книжкою. Вона появилася під назвою "Жінка і дитина в модерній системі невірництва в Сов. Союзі" під псевдом Марта Чиж. Цю її працю перекладено пізніше з англійської на французьку мову. Пізніш вона написала й видала пригодницьке оповідання для молоді п. н. "Далекі мандри" під псевдом Данко Вітер.

Пробувала свого пера також у поезії. У 1969 р. Марія Мариняк дістала першу нагороду в Літ. Конкурсі СФУЖО за есей "Дівчур". Ту нагороду їй вручено на літературнім вечорі 8-го лютого 1970 р. в Монтреалі.

Вона любила й шанувала книжку. Як членка ЛУКЖК при па-

рафії Успення Божої Матері виорядкувала бібліотеку того відділу, запровадивши каталог і картотеку.

**
*

4-го вересня 1982 р. відійшла у засвіти у Бофало талановита жінка **Тетяна Душенко**. Походила з Буковини, хоча народилася в Грацу в часі Першої світової війни. В той час батько Дмитро служив в австрійській армії. Незабаром вони вернулись до Чернівців, де їм народився син Олександр. Княгинецькі осіли в Заставні, де батько-правник відкрив канцелярію. Мала Тетяна закінчила в Заставні нижчу освіту, а гімназію в Чернівцях. У 1933 році вона стала студіювати право в Букарешті. Тут записалась рівночасно на малярство. У Букарешті проживали тоді Юрій і Наталія Русові, які притягали до себе молодь. Тетяна багато скористала з їх товариства. У 1938 р. вона закінчила свої студії.

У 1940 р. більшовицьке військо окупувало Буковину. Батьки Тетяни виїхали з німцями на Шльонськ, а Тетяна до Берліну. Батьки переїхали до Самбора, де д-р Дмитро Княгинецький став судовим радником. Тетяна ввійшла в життя української громади в Берліні. Якийсь час вона була секретаркою Української Громади, була бібліотечаркою проводу Гетьманського Руху. В 1943 році вона одружилась із Степаном Душенком, якого пізнала в Берліні. Згодом до Берліну переїхали також і її батьки.

У 1945 році подружжя Душенків вирушило пішки з Берліну на захід. Вони опинилися в Гільдесгаймі, де постав український табір. Тут їм народилася донька Анна, яка скоро померла. Згодом вони перенеслися до табору Годенав, де народилася їм у 1946 році друга донька Ліда і куди приїхали батьки з Берліну. У таборі в Гамбургу 1950 р. народився їм син Михась. У таборах Тетяна була корисна завдяки знанню англійської мови, що допомагало цілій громаді.

Коли Душенки прибули до ЗСА, замешкали в Бофало. Тут вона — окрім виховання дітей — займалась послугами українській громаді. Була секретаркою 49 Відділу Союзу Українок Америки, гуртка Пластприятю і відділу Союзу Гетьманців Державників. Тетяна займалася малярством і письменницькою творчістю. Дебютувала на виставці АНУМ у 1943 році у Львові, згодом брала участь у виставках ОМУА в Нью-Йорку і двох виставках жіночої творчості, що їх улаштував у 1962 р. Союз Українок Америки. Кілька разів виставляла в Бофало, а також у Чіктовага, де дістала нагороду від Мистецької Гільдії.

1975 р. появилась її збірка віршів "Окрушини". Видало її Центральне Об'єднання Буковинських Українців у ЗСА. Там зібрані вірші всього її життя, від найранших до останніх.

Відійшла на 66-му році життя, залишивши у смутку чоловіка Степана, дітей і внуків.

Л. Б.

ПОЖЕРТВИ

Управа СФУЖО з вдячністю вітає нових **добродіїв СФУЖО**, які в останньому кварталі 1883 р. **зложили по 100.00 дол.** на Організаційний Фонд: **Вашук Надію, Вжесневську Ірину, Гуцуляк Лідію, Малицьку Ірину, Миндюк Філомену, Осмак Любу, Чолкана Романа — усі з Торонта.**

**
*

З нагоди дуже приємного перебування в Торонті в гостинному домі панства **Марії й Мирослава Горбанів** у часі нарад Управи СФУЖО складаю **36.00 дол. (30.00 ам.)** на пресовий фонд **"Українки в світі".**

Лідія Гладка, ЗСА

**
*

Замість квітів на могилу дорогої й невіджалуваної **братови Оксани Генгало** складаю на прес-фонд **"Українки в світі"** **10.00 дол.**

Анна Генгало-Чорна, Монтреаль

**
*

У св. п. **Марії Пастернак** складаємо на прес-фонд **"Українки в світі"** **30.00 дол.**

Мудрик Марія, Думин Михайлина, Горбань Марія

Торонто

**
*

Замість квітів на свіжу могилу **Степана Рожка** складаємо по **10.00 дол.** на прес-фонд **"Українка в світі".**

Анна Палій і Марія Мудрик

Торонто

ПРЕС-ФОНД

Західня Німеччина — 4.00 дол. — **Яремович О., Мюнхен**

Порто-Ріко — 15.00 дол. — **д-р О. Сацюк**

ЗСА:

по 3.00 дол. — **Банах А. — Філядельфія, Франчук А. — Рочестер**

" 4.00 " — **Каменецька Н. — Каліфорнія, Панченко А. — Гартфорд, Волянська Л. — Кергонксон**

" 13.00 " — **Повх Марія — Фльоріда**

КАНАДА:

" 3.00 " — **Березовська М., Романюк Є. — усі Едмонтон**
— **Вашук Н., Виліямсон А., Дмитришин М., Лаптуга С., Чума Б., Цвик О. — усі Торонто**

- " 5.00 " — Залозецька С. — Вінніпег, Чайківська М. —
Монтреаль, Чорна А. — Монтреаль
- " 10.00 " — Барабаш С., Мартин О., Середова С. — усі
Монтреаль
- " 13.00 " — Турко К. — Едмонтон
- " 15.00 " — Спасик А. — Монтреаль, Думин М. — Торонто,
замість квітів на могилу Ірини зі Странських Яців

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ ФОНД

- по 100.00 дол. — Юрій Грицик — Венесуеля
- " 75.00 " — Олександра Ковальська — Канада
- " 25.00 " — Оксана Микитюк — Канада
- " 20.00 " — Осипа Максимів — Канада

ФОНД ЗВ'ЯЗКІВ

- по 200.00 дол. — Гурток Прихильників СФУЖО — Монтреаль
- " 50.00 " — Мельничук Анастасія, Зараска Люба —
Торонто
- " 25.00 " — Процюк Олена — Нью Йорк, ЗСА, Негрич
Марія — Торонто, Канада
- " 14.00 " — Преосвященний Владика Максим — Вінніпег
- " 10.00 " — Мороз Зеновія — Гамилтон, Левицька Іванна
— Торонто, Канада
- " 5.00 " — Нагніт Дарія, Чучман Марія — обі Канада

ЖЕРТВАМ ПОВЕНІ В БРАЗИЛІЇ

- Через Фінансову Комісія СФУЖО в Канаді передали пожертви:
- 500.00 дол. — Лідія Вахнянин, Торонто
  - 300.00 " — Анастасія Мельничук, Торонто

COMMUNITY TRUST CO. LTD.

2271 Bloor St. West — Toronto, Ont. M6S 1P1

Tel.: (416) 763-2291

ОДИНОКА УКРАЇНСЬКА ФІНАНСОВА УСТАНОВА
на правах "довірености"

полагоджує

ВСІ БАНКОВІ ОПЕРАЦІЇ ТА СПАДКОВІ СПРАВИ.